

ŁÓDŹ.pl

DLA SENIORA | DLA RODZIN | DLA KOCHAJĄCYCH ŁÓDŹ

AKTUALNOŚCI

ŁÓDZKI
BUDŻET
OBYWATELSKI

NA CO WYDASZ
35 MLN ZŁ?

strona 2

ZABYTEK ODBUDOWANY PO POŻARZE

KOŚCIÓŁ W MILESZKACH ZNÓW ZACHWYCA **strona 3**

AKTUALNOŚCI

TUNEL
POD ŁÓDZIĄ.
RAPORT

strona 4

TEMAT NUMERU

TAJEMNICE
STAREGO
CMENTARZA

strona 8-9

FAJNE OSIEDLE

CO SŁYCHAĆ
NA TEOFILOWIE?

strona 11

KRZYŻÓWKA + SUDOKU

CHWILA RELAKSU
DLA KAŻDEGO

strona 12-13

MPK-ŁÓDŹ

FOT. LODZ.PL

CORAZ WIĘCEJ PASAŻERÓW W AUTOBUSACH I TRAMWAJACH

Statystyki mówią jasno – łodzianie coraz częściej podróżują komunikacją miejską. W tym roku przekroczony zostanie próg 150 mln przejazdów!

Z roku na rok przybywa pasażerów MPK-Łódź. To efekt coraz lepszej infrastruktury – wyremontowanych torowisk (m.in. na trasie

W-Z, ul. Wojska Polskiego, ul. Legionów, ul. Przybyszewskiego czy ul. Północnej), nowych przystanków oraz wygodnych tramwajów i autobusów (wszystkie łódzkie autobusy są niskopodłogowe!). Jest też nowoczesnie – pojazdy można na bieżąco śledzić w aplikacji mobilnej i na tablicach informacji

pasażerskiej, co znacznie ułatwia podróżowanie po mieście.

W tak chętnym korzystaniu z MPK-Łódź ma również udział rozwijająca się kolej miejska i sukces pierwszego w Polsce, tak spójnego systemu honorowania biletów między komunikacją miejską i koleją. Z tym samym biletem możemy podróżować zarówno autobusami i tramwajami, jak i pociągami ŁKA. **TAnd**

INFO

Badania liczby pasażerów prowadzone są kilkoma metodami – poprzez mierzenie potoków pasażerskich, automatyczne zliczanie pasażerów przez bramki w pojazdach oraz na podstawie sprzedanych biletów. W 2021 r. odbyło się 115 mln przejazdów, w 2022 r. – 139 mln, a w 2023 r. – 145 mln. Jeszcze lepiej zapowiada się 2024 r., w którym do czerwca przejechano pojazdami MPK-Łódź 75 mln razy. Zakładając utrzymującą się tendencję, na koniec roku przekroczonych zostanie 150 mln przejazdów.

KORONKOWY MURAL. Ścianę kamienicy przy ul. Wólczańskiej 217 ozdobił koronkowy mural. To pierwsze w naszym mieście dzieło artystki NeSpoon.

FOT. LODZ.PL

UWAGA!

Od 4 listopada trzy komórki organizacyjne Departamentu Finansów Publicznych Urzędu Miasta Łodzi (Biuro Egzekucji Administracyjnej i Windykacji, Wydział Budżetu oraz Wydział Finansowy) będą obsługiwać łodzian w nowej siedzibie przy ul. Sienkiewicza 61A. Rezerwacji wizyt będzie można dokonywać tak jak dotychczas, poprzez stronę internetową wizyty.uml.lodz.pl lub telefonicznie pod nr. tel. (42) 638 44 44. **red**

SCHRONISKO

Słodki Ptyś

Ten uroczy, czarno-biały kocurek został znaleziony, gdy błąkał się na ul. Tuwima w centrum Łodzi. Ptyś ma ok. 4 miesiące, waży 2,8 kg. Tym, czego mu brakuje, są bezpieczny dom i ktoś, kto pokocha go na zawsze.

Jeśli chcesz adoptować Pysia, zadzwoń: 501 437 232 lub napisz na schronisko.adopcje@jst.uml.lodz.pl

BOTANIK

FOT. LODZ.PL

DO ZOBACZENIA WIOSNĄ

To już ostatni moment na jesienny spacer po Ogrodzie Botanicznym. Na

spacer i zrobienie pięknych zdjęć mamy czas tylko do końca miesiąca.

1 listopada ogród zostanie zamknięty na zimę. Ponowne otwarcie pla-

nowane jest na 1 kwietnia 2025 r. **red**

ŁÓDZKI
BUDŻET
OBYWATELSKI

**NA CO WYDASZ
35 MLN ZŁ?**

To już ostatni dzień głosowania w tegorocznej edycji Łódzkiego Budżetu Obywatelskiego. Najlepsze projekty można wybierać tylko do poniedziałku (28 października) do północy. Do wydania jest niemal 35 mln zł. Na co? To zależy od Ciebie! Żeby zagłosować, wejdź na stronę budzetybywateleski.uml.lodz.pl lub zeskanuj kod QR:

CIEMNA STRONA MIASTA

NA SYGNALE

I PO CO SIĘ SZARPAĆ?

Policjanci zauważyli w sklepie przy ul. Limanowskiego dwóch szarpiących się mężczyzn. Jednego z nich rozpoznali jako osobę poszukiwaną przez sąd. Gdy weszli do sklepu, po-

szukiwany 26-latek zaczął uciekać, przeskakując przez sklepową ladę. Został jednak zatrzymany. Mężczyzna ma do odbycia karę roku pozbawienia wolności, dlatego trafił do aresztu. **rp**

TUNEL POD ŁÓDZIĄ KIEDY RUSZY TARCZA KATARZYNA?

Rozpoczęła się rozbiórka pustostanu przy al. 1 Maja 16. To kolejny, niezbędny etap przed wznowieniem prac tarczy Katarzyny, która drąży tunel pod Łodzią. Zgodę na wyburzenie budynku, znajdującego się na trasie tunelu, wydał wcześniej konserwator zabytków. Mieszkańcy kamienicy przy al. 1 Maja 23 i ul. Próchnika 44 najprawdopodobniej będą mogli wrócić do swoich mieszkań w drugiej połowie listopada.

Wyburzanie kamienicy przy al. 1 Maja 16 to niejeden warunek wznowienia pracy tarczy,

która obecnie stoi pod nieruchomością przy numerze 23. Według deklaracji wykonawcy wznowienie pracy tarczy będzie możliwe w pierwszej połowie listopada. Wcześniej zgodę na to musi wydać Wojewódzki Inspektorat Nadzoru Budowlanego (WINB). Priorytetem jest niezmiennie bezpieczeństwo mieszkańców. Po wyjechaniu tarczy zespół rzeczoznawców z udziałem przedstawicieli UMŁ ponownie oceni stan techniczny

kamienicy przy al. 1 Maja 23 i znajdujących się w niej mieszkań. To samo dotyczy budynków przy al. 1 Maja 21 i 19 oraz ul. Próchnika 44. Dopiero wyniki ekspertyz technicznych pozwolą określić możliwą datę bezpiecznego powrotu mieszkańców do swoich lokali. Jeżeli eksperci uznają, że jest bezpiecznie, stanie się to w drugiej połowie listopada. Zanim to nastąpi, mieszkańcy w obecności rzeczoznawców będą mogli oszacować szkody

i wystąpić do wykonawcy o ich naprawę. Wykonawca zobowiązał się do wykonania wszelkich niezbędnych remontów, aby przywrócić poprzedni stan budynków i mieszkań. Regularnie odbywają się spotkania przedstawicieli PLK SA, wykonawcy - firmy PBDiM oraz Urzędu Miasta Łodzi z mieszkańcami. UMŁ pomaga także znaleźć mieszkania rodzinom, które straciły je w wyniku inwestycji PKP.

red

Rozbiórka pustostanu przy al. 1 Maja 16

Tunel, który łączy Polskę
UROZWIENIE ŁÓDZKIEGO WĘZŁA KOLEJOWEGO (TWH-T)
ETAP II. ODCINEK ŁÓDŹ FABRYCZNA - ŁÓDŹ KALISKA/ŁÓDŹ ZABERNIC

PKP POLSKIE LINIE KOLEJOWE S.A.

Lider WYKONAWCA: Partner
PBDiM ENERGOPOL

INFO

Mniejsza tarcza TBM Faustyna drąży ostatni z czterech jednotorowych tuneli w kierunku Łodzi Kaliskiej. Prowadzone są również prace przy budowie podziemnych przystanków Koziny, Polesie i Śródmieście oraz przy budowie komory odstawczej przy dworcu Łódź Fabryczna.

Pływalnia Wodny Raj

BEZPŁATNE ZAJĘCIA
W WODZIE I NA LODZIE

Lodowisko Bombonierka

Chcesz nauczyć się pływać lub jeździć na łyżwach? Zapisz się na zajęcia organizowane przez Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji. Udział jest bezpłatny - wystarczy tylko wykupić bilet wstępu do obiektów, w których odbywają się lekcje.

Nauka pływania

Projekt „W Łodzi nie zatonesz!” to nauka pływania skierowana do dorosłych. Zajęcia będą

prowadzone na pływalni Wodny Raj (ul. Wiernej Rzeki 2) w każdy wtorek (w godz. 16:45-17:30, 17:30-18:15 i 18:15-19:00) oraz w każdą środę (w godz. 18:30-19:15, 19:15-20:00 i 20:00-20:45). Podczas pierwszych zajęć we wtorek (29 października) doświadczeni instruktor-ratownik zapozna uczestników z podstawowymi technikami

pływania. Zapisy pod nr. tel. 536 777 610.

Nauka jazdy na łyżwach

Zajęcia „Pierwszy krok na lodzie” odbywać się będą od wtorku (29 października) na lodowisku Bombonierka (ul. Stefanowskiego 28) w każdy wtorek (w godz. 19:45-20:45) oraz środę (w godz. 18:15-19:15). Poprowadzi je wykwalifikowana kadra

instruktorów z Miejskiego Klubu Łyżwiarskiego. Wtorkowe zajęcia skierowane są do dorosłych i młodzieży (powyżej 13. roku życia), w środowych mogą brać udział dzieci powyżej 5. roku życia (pod opieką osoby dorosłej). Zapisy pod nr. tel. 536 777 610 (zapisując się jeden raz, można uczestniczyć w zajęciach przez cztery kolejne tygodnie).

TW

NOWA NAGRODA

Dom Literatury w Łodzi powołał do życia Nagrodę Translatorską im. Ireny Tuwim, która przyznawana będzie wybitnym tłumaczom i tłumaczkom literatury światowej na język polski. To ważny krok w promocji i docenianiu pracy tłumaczy.

specjalizujący się w przekładach literackich z języka hiszpańskiego i portugalskiego Tomasz Pindel oraz wielokrotnie nagradzana tłumaczka literatury bułgarskiej Magdalena Pytlak. Laureata lub laureatkę poznamy 15 grudnia w trakcie Gali Nagrody Literackiej im. Juliana Tuwima i Nagrody Translatorskiej im. Ireny Tuwim w EC1 Łódź.

W pierwszej edycji nagrody nominowani zostali: tłumaczka z języka angielskiego i arabskiego Hanna Jankowska,

SM

FOT. MAT. PRAS.

NEO-NÓWKA O POLSKICH TRADYCYJACH

Kabaret Neo-Nówka zaprasza na niezapomniane show! 16 listopada o godz. 18:00 w Hali Widowiskowej (al. Unii Lubelskiej 2) uwielbiane trio – Roman Żurek, Michał Gawliński i Radosław Bielecki – przedstawi program „Tradycje Polskie”.

Neo-Nówka to jeden z najpopularniejszych polskich kabaretów. Ich skecze, łączące absur-

dalny humor z celnymi obserwacjami społecznymi, przyciągają tłumy widzów na każdy występ. Program „Tradycje Polskie” pozwoli kabareciarzom przyjrzeć się obyczajom i zachowaniom społecznym z nutką ironii, ale i charakterystycznym dla nich dystansem. Widzowie mogą być pewni, że czeka ich dawka wyśmienitego humoru, który nie zawie-

dzie nawet najbardziej wymagających fanów kabaretu. Łódzki występ będzie wyjątkowy także z innego powodu – program będzie nagrywany dla TV Polsat. To niepowtarzalna okazja, by nie tylko zobaczyć na żywo ulubionych artystów, ale także znaleźć się w materiałach telewizyjnych, które obejrzą miliony widzów w całej Polsce. Red

INFO

Bilety na występ Neo-Nówki są już dostępne w sprzedaży na stronie qualitim.pl i po zeskanowaniu kodu QR:

ZWIERZĘTA NA OBRAZACH

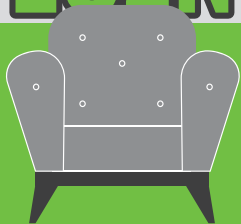
W Orientarium Zoo Łódź można podziwiać prace uczniów Państwowego Liceum Sztuk Plastycznych w Łodzi, które powstały w czasie jesiennego pleneru. To obraz tego, jak młodzi twórcy widzą świat zwierząt. Wystawa potrwa do 30 listopada.

BIBLIOTECZNY ROZKŁAD JAZDY

PONIEDZIAŁEK

ŁÓDŹ W RETRO-KRYMINALE
28 października, godz. 18:00
Biblioteka TUVIM, ul. Tuwima 46

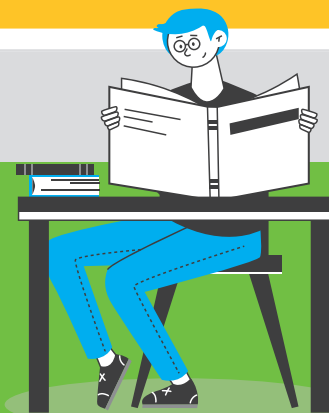
Spotkanie z Joanną Ufnalską, które będzie poświęcone jej debiutanckiej powieści retro-kryminalnej rozgrywającej się w Łodzi z 1928 r. W „Psach gończych” autorka pieczołowicie odtworzyła dawne miasto – to fascynująca podróż wokół zagadki i po ulicach zaginionej już częściowo Łodzi. Udział bezpłatny, obowiązują zapisy: tel. 571 553 015.

ŚRODA

W CZAROWNYM KRĘGU
30 października, godz. 12:00
Biblioteka Secesja.Archihub, ul. Zachodnia 76

Warsztaty dla seniorów z tworzenia artystycznych mandali, które po zakończeniu zajęć staną się własnością uczestników. Zapisy pod nr. tel. 571 553 004.

WTOREK

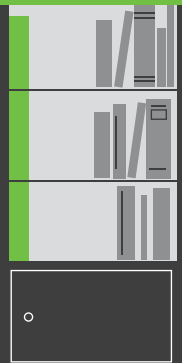
DAWNE OBRZĘDY POGRZEBOWE
29 października, godz. 18:00
Biblioteka TUVIM, ul. Tuwima 46

Jak wyglądały dawne obrzędy pogrzebowe? Jakie gesty i działania im towarzyszyły? Uczestnicy przyjrzą się obrzędowym sensom, które towarzyszyły dawnym pożegnaniom, oraz zobaczą, co możemy odnaleźć w nich dla siebie dzisiaj. Spotkanie poprowadzi antropolożka Monika Stasiak.

CZWARTEK

ROBOTY NA HALLOWEEN
31 października, godz. 17:00
Biblioteka OTWARTA, ul. Narutowicza 8/10

Impreza halloweenowa w Kindlotecce Biblioteki Otwartej. W zabawie pomogą roboty, które poprowadzą uczestników do Zamku Strachów. W programie wiele gier i atrakcji pobudzających kreatywność i logiczne myślenie, zadania zespołowe oraz mały poczęstunek.

RUSZAMY NA

GRZYBY!

Jesienią zdjęcia koszy pełnych grzybów biją rekordy popularności w mediach społecznościowych. Grzybobranie przeżywa renesans, ale bynajmniej nie wśród starszego pokolenia – tam nigdy nie straciło na popularności!

Grzybobranie ma w Polsce długą tradycję – dla szlachty było zabawą towarzyską, a w PRL-u stanowiło formę integracji – wybierano króla i królową grzybobrania, organizowano

konkursy na największego borowika lub największe zbiory. Także dziś wiele osób kontynuuje grzybową tradycję i wyrusza z koszem do lasu.

Kiedy?

Wielu grzybiarzy uważa, że grzyby najlepiej rosną w nocy, więc najwłaściwszy czas na zbiór to świt, szczególnie po deszczu. Są też tacy, którzy wierzą, że lepiej zbierać je podczas pełni księżyca lub tuż po niej i w trakcie deszczu, ale nie po burzy. Według jeszcze innych najlepszy czas zbioru to druga kwadra księżyca.

Gdzie?

Grzybów warto szukać pod lipami i brzojami. Maślaki lubią młode drzewostany, a borowiki – piaszczyste podłoże w lasach iglastych i dębowych. Podgrzybki najlepiej zbiera się tam, gdzie jest dużo mchu i gnijących pniaków. Zajączki rosną w zarosłach i jeżynach, a kozłarze w pobliżu brzoź i osik.

Jak?

Grzyby można suszyć, mrozić, marynować i wędzić. Do suszenia najlepiej wybrać duże okazy i suszyć je w piekarniku lub suszarce. Kolejnym dobrym sposobem jest mro-

żenie. Aby przedłużyć czas przechowywania grzybów (nawet do następnego sezonu), przed włożeniem ich do zamrażarki, dobrze jest je obgotować, a potem odsączyć i wystudzone umieścić w pojemnikach lub plastikowych woreczkach. Jeżeli chcesz zawekować swoje zbiory, pokrój umyte grzyby na mniejsze kawałki i gotuj przez 10-15 minut w osolonej wodzie z dodatkiem kwasu cytrynowego (1/4 łyżeczki kwasu na 1 szklanke wody). Gorące grzyby razem z zalewą przełóż do słoików, zakręć i pasteryzuj przez godzinę.

Alup

PRZEPIS NA MARYNOWANE GRZYBY

Grzyby (2 kg) oczyść, większe pokrój na mniejsze kawałki. Obgotuj je razem z jedną cebulą pokrojoną w piórka (przez ok. 5 minut). Przygotuj zalewę octową z 4 szklanek wody, 1 szklanki octu 10%, 2 łyżek cukru, 2 łyżeczek soli, 8 ziaren ziela angielskiego, 4 liści laurowych, 1 łyżki gorczycy i 1 łyżka ziaren pieprzu – całość zagotuj. Odcedzone grzyby i cebulę włóż do słoików, wypełniając je do ok. 3/4 objętości. Zalej je wrzącą zalewą wraz z przyprawami rozłożonymi mniej więcej po równo do każdego słoika. Zakręć słoiki i odwróć je do góry dnem. Smacznego!

REKLAMA

Masz podwyższony poziom cholesterolu i przyjmujesz statyny?

Cierpisz na:

- choroby sercowo-naczyniowe
- cukrzycę
- nadciśnienie?

Zgłoś się na badania przesiewowe poziomu cholesterolu!

Przychodnia SOMED CR

📍 Al. Piłsudskiego 9

90-368 Łódź

☎ Tel. 42 633 11 26 w godzinach 8-15

798 248 238, 690 255 264 w godzinach 8-15

Sztuka fryzjerstwa i siła marzeń

Fryzjerka i trenerka mentalna Karina Witkowska od 19 lat rozwija swoją karierę w Łodzi, łącząc pasję do fryzjerstwa z pracą nad rozwojem osobistym. Jej salon Masterpiece Hair to miejsce, gdzie piękno zewnętrzne spotyka się z siłą umysłu, a każda klientka może poczuć się wyjątkowo.

Karina Witkowska pochodzi z Tomaszowa Mazowieckiego, a do Łodzi przyjechała 19 lat temu, by zrealizować swoje dziecięce marzenie. Już jako młoda dziewczyna wiedziała, że chce tworzyć coś pięknego i pomagać innym czuć się pewniej. – Fryzjerstwo od zawsze było moją największą pasją. Wiedziałam, że to nie tylko zawód, ale sposób, w jaki mogę poprawiać ludziom samopoczucie. Mimo braku finansowego zaplecza, z determinacją budowałam swoją markę. Każde wyzwanie było dla mnie cenną lekcją, a każdy sukces motyw-

wacją do dalszej pracy – wspomina. Dziś prowadzi renomowany salon Masterpiece Hair przy ul. Tuwima 46 w Łodzi, gdzie oprócz fryzjerstwa jako certyfikowana trenerka mentalna pomaga ludziom odkrywać ich potencjał i pracować nad rozwojem osobistym.

Prestiżowe mistrzostwa

Karina Witkowska reprezentowała Polskę na tegorocznych Mistrzostwach Świata OMC World Cup w Paryżu, jednym z najbardziej prestiżowych wydarzeń w branży fryzjerskiej. – To był niesamowity czas! Przygotowania techniczne i mentalne zajęły mi miesiące – tłumaczy. Karina startowała w dwóch konkurencjach drużynowych, gdzie stres i presja czasu były szczególnie odczuwalne. – Przez chwilę, z powodu stresu, nie mogłam otworzyć i użyć kosmetyku do włosów, który stosuję od

lat – opowiada z uśmiechem. Udział w tym wydarzeniu był dla niej spełnieniem marzeń. – Włożyłam w to mnóstwo pracy i serca. Choć nie zdobyliśmy medalu, jestem dumna z tej drogi i każdej chwili, którą tam przeżyłam – dodaje z satysfakcją.

Wyjątkowe miejsce

Salon Masterpiece Hair to miejsce stworzone z myślą o kobietach, które chcą poczuć się dopięczone i zrelaksowane. – Chciałam, aby każda klientka mogła tu na chwilę odciąć się od codzienności – mówi Karina. Jej salon oferuje nie tylko klasyczne usługi fryzjerskie, ale również nowoczesne zabiegi, takie jak regeneracja ogniem, botoks dla włosów czy dermabrazja skóry głowy. – Zawsze marzyłam o stworzeniu takiej przestrzeni, choć kiedyś wydawało się to niemożliwe – dodaje. Zespół profesjonalnych stylistów dba o to,

aby każda wizyta była niezapomnianym doświadczeniem, a edukacja klientek na temat zdrowia skóry głowy jest jednym z priorytetów salonu.

Nieustanny rozwój

Karina nie spoczywa na laurach i wciąż podnosi swoje kwalifikacje. – Najistotniejsze jest to, że mogę stale się rozwijać i pomagać zarówno klientkom, jak i kolegom z branży – wyjaśnia. Aktywnie uczestniczy w wydarzeniach branżowych i programach telewizyjnych, gdzie dzieli się swoją wiedzą, inspirując innych. Obecnie pracuje nad ukończeniem książki, która opowie o jej drodze do sukcesu, ukazując również porażki, które były kluczowe dla jej rozwoju.

– Chcę, aby młodzi ludzie zrozumieli, że sukces to tylko wierzchołek góry lodowej, a porażki to początek czegoś nowego – podkreśla.

Patrycja Trzepiecińska

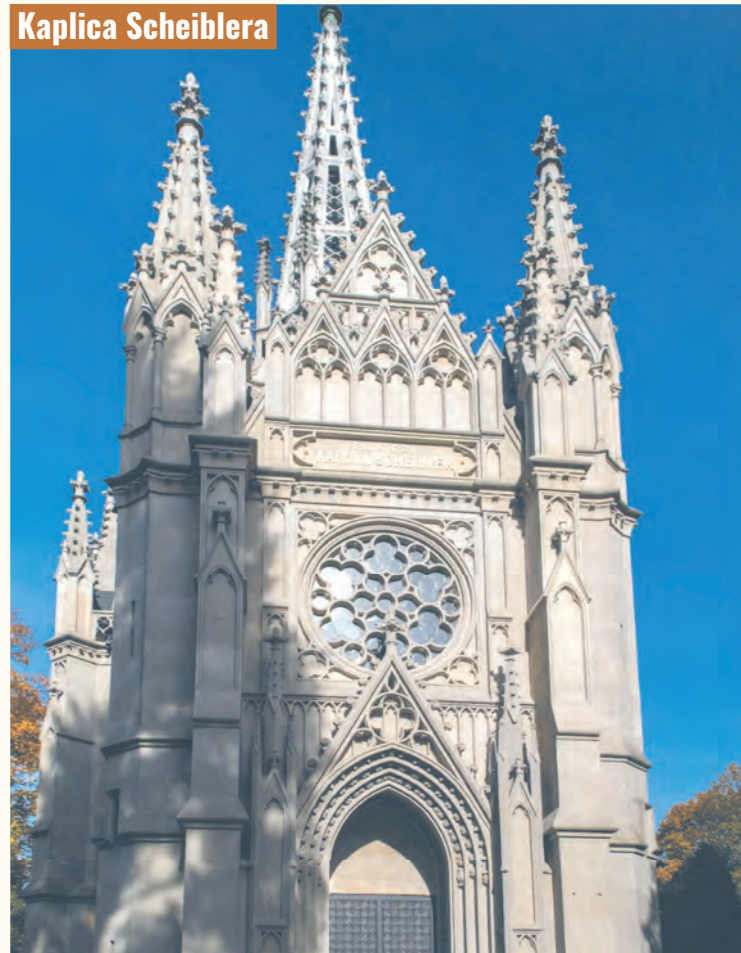

REGENERACJA WŁOSÓW OGNIEM

Zabieg polega na głębokim wnikanii składników aktywnych w strukturę włosa za pomocą działania otwartego ognia, co pozwala wypełnić ubytki we włóknach. Chociaż ogień ma kontakt z włosami tylko przez kilka minut, zabieg jest bezpieczny, a jego efektem jest wygładzenie i domknięcie łusek włosów, co sprawia, że włosy stają się zdrowsze, lśniąco i łatwiejsze do rozczesania. Podczerwień generowana przez ogień przyspiesza regenerację zniszczonych tkanek włosów oraz stymuluje ich wzrost.

Kaplica Scheiblera

Grób Jana Czeraszewicza

Stary Cmentarz

PEŁENTAJEMNIC

Grób Elizabeth Triebe

Pomnik Pamięci Łodzian

Odwiedzając łódzkie cmentarze, możemy podziwiać wyjątkowe pomniki nagrobne, a ich najciekawsze przykłady znajdują się na Starym Cmentarzu przy ul. Ogrodowej. To szczególnie miejsce związane z dziejami naszego miasta, będące swego rodzaju księgą pamięci o tych, którzy współtworzyli historię Łodzi.

Pomnik Kunitzera

Bogate w formę i z przesłaniem

Chyba najbardziej znanym obiektem sepulkralnym na Starym Cmentarzu i w Łodzi jest kaplica Scheiblera, mauzoleum mieszczące się w części ewangelickiej Starego Cmentarza. Zbudowana w latach 1885-1888 według projektu E. Lilpopa i J. Dziekońskiego jest jednym z najlepszych przykładów neogotyku w Polsce i największą prywatną kaplicą cmentarną doby nowożytnej na terenie kraju.

Na części ewangelicko-augsburskiej nekropolii ciekawie prezentuje się też grobowiec Juliusza Kunitzera, kontrowersyjnego łódzkiego fabrykanta i współtwórcy łódzkiej komunikacji miejskiej. Grób wykonany został przez Antoniego Urbanowskiego, właściciela jednego z największych kamieniarskich zakładów w Łodzi. Ma kształt prostokątnego mauzoleum i wystawiony został przez żonę zabitego w trakcie rewolucji 1905 r. fabrykanta - Agnieszkę.

Pozostając w tej części cmentarza, warto przyjrzeć się też pomnikowi nagrobnemu Hermanna Guenzla, czyli właściciela najstarszego na terenie Łodzi zakładu sztukatorskiego, który wykonał większość wnętrz pałaców łódzkich fabrykantów. Grób stanowi przykład bogactwa form i stylistyki eklektycznej, łączącej neorenesans z neobarokiem. Utrzymany jest w tonie malej przestrzeni, którą zdobią wrota z napisem „Bóg jest miłością”, zaś nad samym pomnikiem góruje postać anioła uchylającego wejście do niebios.

Równie zachwycający w formie jest pomnik nagrobny Elizabeth Triebe, usytuowany także w ewangelicko-augsburskiej części Starego Cmentarza. Obelisk z czarnego gabra jakby kontrastuje z posągami z białego marmuru, który przedstawia żalobnicę. Ciekawostką jest fakt, iż nie znamy jego autora.

Od najstarszego do... najnowszego

Perelki sztuki sepulkralnej kryje też katolicka część Starego Cmentarza. Wypada zacząć od jednego z najstarszych znajdujących się tam nagrobków, czyli pomnika Wojciecha Gozdowskiego. Nie ma on może okazać formy, ale warto o nim wspomnieć ze względu na fakt, iż datowany jest na 1857 rok. Wykonana z piaskowca płyta znajduje się w pobliżu głównej alei, w centrum pierwszych kwater katolickiej części nekropolii.

Nagrobkiem znanym niemal równie dobrze, co kaplica Scheiblera jest pomnik kapitana Stefana Pogonowskiego. Charakterystyczna postać husarza, górująca nad płytą nagrobną, jest jednym z symboli

Grób Hermanna Guenzla

Grób Wacława Konopki

Grób Stefana Pogonowskiego

Grób Wojciecha Gozdowskiego

Starego Cmentarza. To grób łodzianina, bohatera wojny polsko-bolszewickiej z 1920 r., który poległ w trakcie Bitwy Warszawskiej. Autorem pomnika jest Wacław Konopka - wybitny polski rzeźbiarz, twórca ponad 80 grobowców znajdujących się na Starym Cmentarzu. Także jego nagrobek znajduje się w katolickiej części najstarszej łódzkiej nekropolii. Co warto podkreślić, sam Konopka zaprojektował, dość prosty, ale charakterystyczny pomnik nagrobny dla siebie i swojej rodziny. Pominięty został jakimkolwiek detal rzeźbiarski, a uwagę skupia głęboko kuty napis „KONOPKA”. Szczególnie intrygujące jest użycie charakterystycznego dla twórczości Wacława Konopki motywu lampki oliwnej, w tej realizacji wyjątkowo pozbawionej płomienia. Sam wybitny rzeźbiarz przez lata współpracował z firmą kamieniarską Antoniego Urbanowskiego,

ściśle związaną ze Starym Cmentarzem. Swego czasu - największą firmą kamieniarską w Łodzi. Rodzina Urbanowskich także doczekała się swojego nagrobka na najstarszej łódzkiej nekropolii. Kilka lat temu, w miejscu skromnego i nieco zapomnianego pomnika nagrobnego Urbanowskich, powstał nowy, należycie upamiętniający zasługę miasta rodzinę. W swej formie i stylistyce nawiązuje do charakterystycznego dla zakładu Urbanowskich kunsztu z przełomu XIX i XX w. Nagrobek posiada ciekawą symbolikę niedokończonego dzieła z fragmentami nieobrobionego kamienia i narzędziami kamieniarskimi.

Nietypową formę ma pomnik Jana Czeraszewicza, patrona łódzkiego oddziału Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego. To ważna postać dla rozwoju turystyki i aktywności fizycznej

w Łodzi, ale też wybitny pedagog i społecznik. Nagrobek został wykonany z piaskowca - na cokole żółtego, zaś na popiersiu - bo właśnie taki kształt ma ten pomnik - czerwonego. Ten nagrobek również został kilka lat temu odnowiony.

W 2023 r., z okazji 600-lecia nadania praw miejskich Łodzi, Stary Cmentarz wzbogacił się o nowy pomnik nagrobny - Pomnik Pamięci Łodzian. Spoczęły pod nim szczątki mieszkańców naszego miasta z nieistniejącego już cmentarza u zbiegu ul. Legionów i ul. Ogrodowej. Zostały one odnalezione w trakcie rewitalizacji tych dróg. Projekt pomnika odwołuje się do sztuki klasycyzmu, stylu dominującego w realizacjach architektonicznych epoki, w której żyli mieszkańcy kładący podwaliny pod przemysłowy rozwój Łodzi. TW

Grób rodziny Urbanowskich

PORADNIK DLA PACJENTÓW

WARTO SIĘ SZCZEPIĆ!

Lepiej zapobiegać, niż leczyć! Miejskie Centra Medyczne w Łodzi przygotowały szeroką ofertę szczepień, z których duża część jest darmowa. Sprawdź szczegóły!

W łódzkich MCM można obecnie korzystać ze wszystkich szczepień zalecanych i obowiązkowych (m.in. na grype i tężec).

Poza tym dostępne są:

- bezpłatne szczepienia przeciwko HPV (dla osób w wieku 9-14 lat)
- bezpłatne szczepienia na krztusiec (dla kobiet w ciąży)

- szczepienia przeciwko pneumokokom dla osób w wieku 55-64 lat z przewlekłą chorobą płuc – można je wykonać w MCM „Bałuty”, MCM „Jonscher” oraz MCM „Polesie”

Szczepienia przeciw COVID-19

Pacjenci, którzy chcą się szczepić przeciw COVID-19, powinni na bieżąco sprawdzać dostępność preparatów w swoich przychodniach, które oczekują właśnie na ich dostawę. MCM „Bałuty” planuje rozpoczęcie szczepień w poniedziałek (28 października) – pacjenci mogą zapisać się na listę w przychodni. W MCM „Polesie” szczepienia rozpoczną

się na początku listopada (zapisy od poniedziałku, 28 października). MCM „Śródmieście” planuje rozpoczęcie szczepienia w środę (30 października) – już można się na nie zapisywać. W najbliższych dniach rozpoczną się także szczepienia w MCM „Górna” (nie obowiązują zapisy). MCM „Jonscher” przygotowuje się do zamówienia szczepionek.

TSu

BEZPŁATNA REHABILITACJA

Miejskie Centrum Medyczne „Polesie” zaprasza łodźian do udziału w bezpłatnej rehabilitacji w ramach projektu „Zdrowy Pracownik”.

Projekt adresowany jest do osób pracujących i zarejestrowanych jako bezrobotne ze zdiagnozowaną chorobą układu kostno-stawowego, mięśniowego i tkanki łącz-

nej. Uczestnicy będą mogli korzystać z porad u specjalisty, zabiegów rehabilitacyjnych i zajęć edukacyjnych. Zabiegi i spotkania będą odbywać się w poradniach przy ul. Maratońskiej 71 (tel. 42 20 84 900) oraz przy ul. Kasprzaka 27 (tel. 42 20 84 300). Obowiązują zapisy.

TSu

REKLAMA

NIE ŁAM SIĘ! – WYWIAD Z EKSPERTEM NA TEMAT OSTEOPOROZY

Na temat osteoporozy rozmawiamy z prof. dr hab. n. med. Ewą Sewerynek.

Pani Profesor, osteoporoza jest chorobą, która dotyka w szczególności kobiety. Z czego to wynika?

Osteoporoza w 80% dotyczy kobiet, co wiąże się z gwałtownym spadkiem estrogenów w okresie menopauzy. Z tego względu mówi się też o niej „osteoporoza pomenopauzalna”. U kobiet wtórna osteoporoza w przebiegu chorób lub stosowanych leków wpływających na tkankę kostną dotyczy do 20% przypadków. Mężczyźni to ok. 20% populacji chorującej i w tej grupie 40–50% to osteoporoza wtórna. Dlatego zawsze obowiązuje diagnostyka różnicowa.

Co należy robić, aby zmniejszyć ryzyko zachorowania na osteoporozę?

Aby zmniejszyć ryzyko zachorowania na osteoporozę, trzeba od urodzenia dbać o kości. Istotnym czynnikiem są predyspozycje rodzinne, dlatego pytamy o złamanie biodra u rodziców. Prawidłowa dieta z uwzględnieniem nabałtu, wyrównanie witaminy D i wapnia oraz aktywność fizyczna mogą wpłynąć na osiągnięcie optymalnej

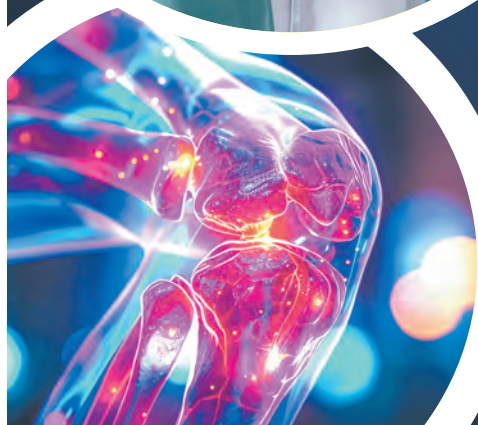
szczytowej masy kostnej ok. 40. roku życia. Od tego momentu kości w szybszym tempie ubywa u kobiet niż u mężczyzn.

Jakie są objawy tej choroby? Na co powinniśmy zwrócić szczególną uwagę? Osteoporoza to tzw. „cichy złodziej kości”, ponieważ rozwija się podstępnie, nie dając żadnych objawów. Pojawienie się bólu może wskazywać na obecność złamania niskoenergetycznego, a złamanie jest niezależnym czynnikiem ryzyka kolejnych złamań. Pamiętajmy, że aż 60% złamanych kręgów przebiega bezobjawowo. Dobrym parametrem jest pomiar wzrostu po 50. roku życia. Ubytek o 4 cm może pośrednio wskazywać na złamanie kręgu.

Czy osteoporozę można wyleczyć? Co można zrobić, aby spowolnić jej rozwój? Aby spowolnić rozwój osteoporozy, należy przede wszystkim dbać o systematyczną aktywność fizyczną, która poprawia kościotworzenie. Wykazano, że 4 godzinny aktywności w ciągu tygodnia mogą zmniejszyć ryzyko złamania biodra o 40%. Istotną rolę odgrywa także zrównoważona

dieta wzbogacona o produkty mleczne, np. kefir, jogurty, sery, ryby, oraz wyrównanie wapnia i witaminy D, której głównym źródłem jest synteza skórna pod wpływem promieniowania UV, co w naszej szerokości geograficznej trudno uzyskać, dlatego trzeba ją suplementować.

Dziękujemy za rozmowę, a czytelników zachęcamy do skorzystania z oceny ryzyka złamań oraz bezpłatnej densytometrii w ramach programu wczesnego wykrywania osteoporozy. Więcej informacji pod nr. tel. 42 638 47 30 oraz na www.uml.lodz.pl/osteoporoza

MSK: TEOFILÓW

TEOTEKA

Kulturalne serce osiedla

Mieszkańcy Teofilowa mogą cieszyć się odnowioną biblioteką przy ul. Rójnej 39, która po remoncie staje się prawdziwym centrum kultury i edukacji. To odpowiedź na zmieniające się potrzeby mieszkańców Teofilowa, którzy oczekują miejsca otwartego, przyjaznego i nowoczesnego.

Filia przy ul. Rójnej 39 jest jedną z najważniejszych w całej sieci bibliotek w Łodzi. Każdego dnia odwiedza ją kilkaset osób – nie tylko mieszkańców Teofilowa, ale również

okolicznych miejscowości, takich jak Aleksandrów Łódzki (w 2023 r. było to niemal 56 tys. osób!). Na przestrzeni lat biblioteka na stałe wrosła w krajobraz Teofilowa i jest jedyną biblioteką na tym osiedlu funkcjonującą w tym miejscu od 1973 r.

Teoteka przeszła gruntowny remont, dzięki któremu stworzono nowoczesną, a jedno-

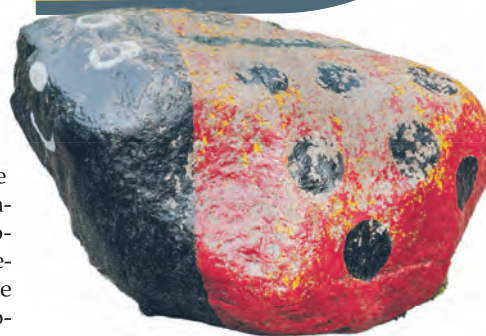
ześnie przytulną przestrzeń o powierzchni niemal 350 m². Naturalne, drewniane elementy połączono z tapetami inspirowanych latami 60. i 70., czyli czasem, w którym powstawało osiedle Teofilów. Remont nie ograniczył się jedynie do modernizacji wnętrza. Biblioteka Teoteka może obecnie pochwalić się księgozbiorem liczącym blisko 25 tys. tytułów!

ZAGADKA

Ta wytarta, kamienna biedronka towarzyszyła w dorastaniu wielu pokoleniom dzieci z Teofilowa. Czy wiesz, gdzie się znajduje?

Napisz do nas na redakcja_portal@biblioteka.lodz.pl

Tu jest co robić!

Mieszkaś na Teofilowie i szukasz miejsca, które pomoże Ci realizować Twoje pasje? A może chcesz spróbować nowych rzeczy, poznać ciekawych ludzi i wypełnić czymś długie jesienne popołudnia? Jeśli tak, koniecznie zajrzyj do MSK: Teofilów, Centrum Twórczości Lutnia (ul. Łanowa 14)!

W Lutni każdy znajdzie coś dla siebie! Wybierać można spośród wielu kreatywnych zajęć – od nauki gry na instrumentach, śpiewu czy tańca, przez zajęcia z malarstwa oraz warsztaty artystyczne. Działają tu: Studio Piosenki „MELANGE”, Grupa Musicalowa „MELANŻ”, Pracownia Plastyczna „Lutnia” dla dzieci i młodzieży, grupa taneczna „Tralalandia” dla najmłodszych, Zespół Tańca Irlandzkiego „FERIN”, „Body Dance” dla dorosłych oraz orkiestra instrumentów perkusyjnych „Mały BIG BAND”, do której należą osoby z niepełnosprawnościami.

Prężnie działają tutaj także seniorzy, którzy tworzą Grupę Teatralną PODTEKST, Koło Turystyczne PIECHUR, Klub Seniora „Przy kominku”, Chór „Canto”, Grupę tańca w kręgu „Eretz”, Twórczą Grupę Literacką LIMERYK i Grupę Malarzką IMPRESJA. red

INFO

Program zajęć w MSK na stronie www.msk.lodz.pl

CZY WIESZ, ŻE...

SYMBOL TEOFILOWA

Skąd na Teofilowie wziął się napis Teo, będący dziś symbolem osiedla? Co znajdowało się kiedyś w tym miejscu?

Konstrukcja z blachy tworząca napis Teo powstała dzięki mieszkańcom osiedla, skupionym wokół inicjatywy „Odnowa Teofilowa”. W 2013 r. powstał projekt do Budżetu Obywatelskiego. Mieszkańcy od początku chcieli, by

napis stał się nowym symbolem osiedla, na co wskazywał nawet tytuł projektu: „Stwórzmy nowy symbol osiedla w miejscu byłego samolotu”. Projekt wygrał i w 2014 r. w parku Żeromskiego stanął napis Teo. Starsi mieszkańcy Teofilowa z pewnością pamiętają, że wcześniej w tym miejscu, na cokole znajdował się samolot. Był to szkolno-treningowy TS-8 Bies, skon-

struowany do celów treningowych. Maszyna pojawiła się na osiedlu Teofilów w latach 70., a zniknęła w latach 90. Przez ten czas miejsce było punktem orientacyjnym dla wielu mieszkańców, którzy umawiali się na spotkania „przy samolocie”.

ZB

NAJPIĘKNIEJSZE RONDO W ŁODZI

Arboretum? Nie, to Teofilów! Rośliny na klombie u zbiegu ulic Łanowej i Traktorowej nabrały płomiennych barw i zachwycają przechodniów.

Obok niezwykłych roślin, zdobiących rondo Vaclava Havla, nie można przejść obojętnie. Rabaty pełne krzewów, kwiatów i traw wyglądają spektakularnie także jesienią. To hortensje, pełne drobnych owoców róże, powiewające na wietrze smukłe liście traw oraz trzmielina oskrzydłona o karminowych liściach. JŁ

SUDOKU ŁATWE

1			5	8				
	5	9	1					
	2			7		9		
	9		8		7	6	5	
8								4
3	1	5		6		2		
	8		7			4		
				5	6	1		
			2	9				3

SUDOKU ŚREDNIE

					1	8		
6	3							
	5				4	1		7
	1	6		3		4		
9								5
		2		6		9	1	
8		7	9				6	
							8	1
		4	7					

Sudoku przygotowała redakcja najpopularniejszej w Polsce serii Krzyżówek z Koroną

HOROSKOP TYGODNIOWY

Koziorożec (22.12-19.01)

Ten tydzień sprzyja budowaniu przyszłości na solidnych podstawach. W pracy zauważysz, że Twoje wysiłki zaczynają przynosić wymierne efekty, co zmotywuje Cię do dalszych działań. W życiu osobistym to dobry czas na stabilizację, więc porozmawiaj szczerze o przyszłości związku. Nie zapominaj o chwili odpoczynku, by nabrać sił na listopad.

Wodnik (20.01-18.02)

Październikowo-listopadowy tydzień przyniesie inspiracje do twórczego wyrażania siebie. Szalone pomysły będą przyciągać uwagę, a w pracy zyskasz uznanie za nieszablonowe podejście. W życiu osobistym nadchodzi czas na otwartość – zaufaj swojej intuicji i podziel się swoimi marzeniami z kimś bliskim. Nowe znajomości mogą okazać się kluczowe dla Twojej przyszłości, więc pozostań otwarty na przypadkowe spotkania.

Ryby (19.02-20.03)

Poczujesz głębsze połączenie z wnętrzem siebie. W życiu uczuciowym będziesz w stanie dostrzec ukryte szanse, które skrupulatnie wykorzystasz. W relacjach zawodowych pojawi się okazja do budowania zaufania względem przełożonego. Zadbaj teraz o swoje zdrowie emocjonalne, bo w tym tygodniu będziesz szczególnie wrażliwy na energię otoczenia.

Baran (21.03-19.04)

Ten tydzień przyniesie zastrzyk odwagi, siły i życiowej energii, co stworzy przed Tobą nowe ścieżki. Czas, by zaryzykować i podjąć decyzje, które mogą nie należeć do najłatwiejszych. W miłości pojawi się możliwość, by wykazać się oryginalnym podejściem, a w życiu zawodowym Twoja szczerść przyciągnie lojalnych współpracowników. Pozwól sobie na wyrażenie swojej słabości – świat to zrozumie.

Byk (20.04-20.05)

Nowy tydzień sprzyja refleksji nad wartościami. Skup się na tym, co dla Ciebie naprawdę ważne, a łatwiej podejmiesz decyzje, które wydawały się zagmatwane. W pracy intuicyjnie poczujesz, w którym kierunku warto zmierzać, aby poszerzyć horyzonty. W życiu osobistym nadchodzi czas na odpoczynek i bliskość we dwoje. Nie żałuj przeszłości.

Bliźnięta (21.05-20.06)

Czeka Cię ożywienie na wielu polach. Twoje naturalne talenty rozbłyszczą, przyciągając osoby, które docenią zaskakujące pomysły. W pracy pojawią się nowe projekty, które będą wymagać więcej uwagi. W życiu miłosnym czas na spontaniczność. Zorganizuj kolację przy świecach albo filmową noc we dwoje!

Rak (21.06-22.07)

Ten tydzień będzie polegać na nauce opanowania i trosce o nerwy. Twój wewnętrzny płomień zdaje się prowadzić Cię ku konfrontacji, która przyniesie ukojenie. W pracy okaże się, że Twoja empatia będzie kluczem do sukcesu – zauważysz, jak inni pracownicy cenią Twoje wsparcie. W miłości nadejdzie czas na gest, który pogłębi więź z partnerem. Udowodnij, że rozumiesz jego najskrytszą obawę.

Lew (23.07-22.08)

Nowy tydzień to czas, w którym drobne marzenia mogą nabrać realnych kształtów. Dzięki charyzmie przyciągniesz sprzyjające okoliczności, które pomogą Ci osiągnąć proste cele. W pracy Twoja zdolność przywództwa zostanie doceniona, a nowe wyzwania przyniosą sporą satysfakcję. W relacjach osobistych pokaż, że potrafisz być wsparciem – Twoja obecność doda partnerowi pewności siebie.

Panna (23.08-22.09)

W tym tygodniu możesz doświadczyć spadku motywacji, dlatego by zrealizować plany, będziesz musiał zacisnąć zęby. Czas na działanie – odważne kroki przyniosą efekty, których się nie spodziewasz. W pracy precyzja stanie się Twoim asem w rękawie, a Twoje zaangażowanie przyciągnie uwagę przełożonych. Tam, gdzie inni nie dadzą rady, Ty będziesz prawdziwym liderem. Nie zapomnij o ważnej dacie!

Waga (23.09-22.10)

Wago, nowy tydzień przyniesie chwilę równowagi, której tak potrzebujesz. W pracy pojawi się szansa na współpracę, która pokaże nowe perspektywy i przyniesie duże wpływy na konto. W życiu osobistym bądź gotów na rozmowy, które pomogą zbliżyć się do partnera. Nie unikaj tematów małżeństwa, dzieci i wspólnej przyszłości. Po 1 listopada poświęć czas na relaks.

Skorpion (23.10-22.11)

Skorpionie, walczy z wiatrakami. Twoja intuicja jest wyjątkowo silna, co pozwoli Ci podjąć trafne decyzje, ale niektórzy w otoczeniu nie są na nie gotowi. W pracy pojawi się okazja do wzmocnienia swojej pozycji, więc śmiało sięgnij po to, co Cię cieszy. W miłości nadchodzi czas namiętności. Przed Wami gorące, listopadowe noce pełne pasji!

Strzelec (23.11-21.12)

Strzelcu, ten tydzień to czas prawdy. Zrób mały rachunek sumienia i sięgnij tam, gdzie wcześniej nie zaglądałeś. W pracy pojawi się przestrzeń na dyskusję o karierze, a Twoje pomysły zostaną zakwestionowane. W relacjach osobistych czeka Cię szczęście. Otaczaj się osobami, które dzielą Twoją radość życia, a nie utracisz wigoru.

Radomka
Radom

0:3

(20:25, 18:25, 18:25)

Grot
Budowlani
ŁódźŁKS
Commercecon
Łódź

3:0

(25:13, 29:27, 25:17)

Chemik
Police

Łodzianki na szczycie

Jak na razie łodzianki idą przez Tauron Ligę jak burza. ŁKS Commercecon Łódź pokonał we własnej hali mistrza Polski Chemika Police 3:0. Takim samym wynikiem zakończyło się starcie PGE Grot Budowlanych Łódź z Radomką Radom. Siatkarki Budowlanych pozostają jedynym z dwóch niepokonanych zespołów w lidze i do tej pory straciły tylko jednego seta.

W weekend jako pierwsze na parkiet wyszły zawodniczki ŁKS-u, które zmierzyły się u siebie z aktualnym mistrzem Polski Chemikiem Police. Trapiiony problemami organizacyjnymi Chemik nie był faworytem, ale trzeba przyznać, że nie poddał meczu bez walki. Jednak ambicja to za mało na dobrze prezen-

tujące się Łódzkie Wiewiory. Kluczowy okazał się mocny i skuteczny atak, który wbijał przeciwniczki w parkiet. W tym elemencie znakomitą skutecznością popisywała się Anastazja Hryshchuk. Siatkarki Budowlanych stanęły przed trudniejszym zadaniem. Zagrały z Radomką, która chce włączyć się w grę o medale. Na szczęście Budowlani od początku sezonu spisują się wyśmienicie. Zagrania włoskiej atakującej Terry Enweonu okazały się receptą na kolejne wysokie zwycięstwo. Radomianki próbowały, ale na tak dysponowany zespół to stanowczo za mało.

JB

FOT. ŁODZ.PL (PAWEŁ ŁACHETA)

Przełamanie wyjazdowej bessy

ŁKS CoolPack Łódź po raz pierwszy w tym sezonie wygrał na wyjeździe. Podopieczni Jarosława Krysiwicza pokonali w Rzeszowie Resovię i jednocześnie przeskoczyli ją w tabeli

Do tej pory łodzianie w delegacjach spisywali się raczej marnie, do domu zawsze wracali na tarczy. Tym razem karta się odwróciła. Już w pierwszej kwarcie ŁKS zyskał przewagę, niewielką, bo zaledwie trzypunktową, ale dała ona pozytywny impuls

do dalszej części spotkania. W drugiej partii było jeszcze lepiej. Łodzianie wygrali 26:19 i po połowie meczu prowadzili 48:38. Gospodarze jednak nie chcieli łatwo składać broni. W trzeciej odsłonie zagraли zdecydowanie skuteczniej, wygrywając 29:21. Ostatnie słowo należało do przyjezdnych. Czwarta kwarta była najbardziej wyrównana, ale to ŁKS zdobył w niej więcej

punktów i finalnie wygrał całe spotkanie 90:85. Dwóch najsukuteczniejszych graczy w meczu miało przeplatankę na piersi: Szymon Pawlak zdobył 25 punktów, a Alan Czujkowski 20 punktów. Kolejny mecz łódzka ekipa zagra w niedzielę (3 listopada) w Sport Arenie z Astorią Bydgoszcz.

PB

Resovia
Rzeszów

85:90

ŁKS
CoolPack
Łódź

REKLAMA

Mandoria

dołącza do Karty Łodzianina!

KARTA
ŁODZIANINA

Z radością informujemy, że Mandoria – największy kryty park rozrywki w Europie, została nowym partnerem Karty Łodzianina! Od teraz wszyscy posiadacze Karty Łodzianina mogą cieszyć się 10% zniżką na bilety do naszego renesansowego Miasta Przygód! Bilety są dostępne w aplikacji Łódź.pl w zakładce „Kup Bilet” lub na oficjalnej stronie Mandorii: mandoria.com.

To idealna okazja, aby spędzić pełen emocji dzień, ciesząc się różnorodnymi atrakcjami, które Mandoria ma do zaoferowania.

FOT. ŁODZ.PL (RADOSŁAW JÓŹWIĄK)

WIDZEW VS GÓRNIK

BEZ BŁYSKU, BEZ PUNKTÓW

Samuel Kozlovský

Czy to już kryzys? Widzew Łódź rozegrał kolejny bezbarwny mecz i drugi raz z rzędu stracił punkty na własnym terenie. Górnik Zabrze nie musiał robić zbyt wiele, żeby wbić gospodarzom dwie bramki.

Po przełamaniu na wyjeździe Widzew chciał wrócić do zwyciężania na własnym stadionie. Zadanie nie było proste, bo Górnik przyjechał do Łodzi podbudowany zwycięstwem ze Stalą Mielec.

Obie drużyny podeszły do tego spotkania z dużym spokojem i respektem do rywala. Nie było zbyt wiele odkrywania tyłów i szaleńczych ataków. Do tego sporo niedokładności, dlatego pierwsze 20 minut upłynęło w dość sennej atmosferze. Goręcej zrobiło się w 25. minucie. Taofeek Ismaheel wpadł w pole karne, złamał do środka i uderzył na bramkę. Tylko ofiarna interwencja Mateusza Żyry sprawiła, że gospodarze utrzymali wynik 0:0. Górnik atakował coraz śmiej i wydawało się, że to tylko kwestia czasu, kiedy piłka znajdzie drogę do siatki. Tak się stało w 38. minucie. Erik Jan-ża dośrodkował z rzutu

roźnego, a Damian Rasek fantastycznym wolejem otworzył wynik. Piłka jeszcze po drodze odbiła się od bezradnego Żyry. Widzew do końca pierwszej połowy nie potrafił w żaden sposób na to odpowiedzieć.

Bez przebudzenia

Po zmianie stron gospodarze zaczęli grać nieco żwawiej. Fran Alvarez chciał zaskoczyć Michała Szromnika strzałem z daleka, ale bramkarz Górnika zareagował fantastycznie. Z czasem to zespół Jana Urbana zaczął przejmować inicjatywę i zagrazać bramce RTS-u. W 56. minucie

Julian Shehu zagrał piłkę ręką w polu karnym, a arbiter bez wahania wskazał na wapno. Z 11. metra karę wymierzył Luka Zahović i podwyższył wynik na 2:0. Zmiany wprowadzone hurtem przez Daniela Myśliwca niewiele zmieniły na boisku. Drużyna nie potrafiła stworzyć sobie klarownych szans i finalnie łodzianie zaliczyli drugą porażkę z rzędu na własnym terenie.

WIDZEW

13. KOLEJKA

WIDZEW ŁÓDŹ 0:2 GÓRNIK ZABRZE

38' Rasak
58' Zahović (K)

WIDZEW

Gikiewicz – Kozlovsky (75' da Sliva), Żyro, Ibiza, Kastrati (59' Krajewski) – Shehu, Kerk (59' Hamulić), Alvarez – Łukowski (59' Cybulski), Sypek (59' Gong) – Rondić

Tabela na 24.10.2024, godz. 20:00

EKSTRAKLASA	M	G	PKT
1. Lech Poznań	13	25:8	31
2. Jagiellonia Białystok	13	24:19	28
3. Raków Częstochowa	13	16:4	27
4. Cracovia	13	29:19	26
5. Pogoń Szczecin	13	19:15	22
6. Legia Warszawa	12	20*12	19
7. Piast Gliwice	13	15:13	19
8. Widzew Łódź	13	17:17	19
9. Górnik Zabrze	13	18:15	18
10. GKS Katowice	12	18:13	16
11. Motor Lublin	13	15:23	15
12. Zagłębie Lubin	13	11:19	15
13. Radomiak Radom	12	17:20	12
14. Stal Mielec	13	12:18	12
15. Korona Kielce	13	10:21	12
16. Lechia Gdańsk	13	16:26	10
17. Śląsk Wrocław	12	11:18	9
18. Puszcza Niepołomice	13	11:23	8

MISTRZ PUCHARY SPADEK

STAL VS ŁKS

HIT KOLEJKI DLA ŁODZIAN!

Ależ to był mecz! ŁKS Łódź pokonał na wyjeździe Stal Rzeszów 4:2. Dawno nie było tak widowiskowych zawodów w wykonaniu łodzian. Nie brakowało emocji, dobrej gry i wścymienitych zagrań. Bohaterem ŁKS-u został Stefan Feiertag, który strzelił dwa gole i popisał się fantastyczną asystą.

Mecz zaczął się bardzo nerwowo. Oba zespoły myślały przede wszystkim o tym, żeby nie stracić bramki na początku spotkania. W końcu gra się ustabilizowała, ale widowisko nie stało się lepsze. Łodzianie nie mogli dłużej utrzymać się przy piłce. Oglądaliśmy dużo gry w środku pola, a obie drużyny czekały na błąd przeciwnika. Pierwszy popeliła Stal. Gospodarze dali sobie odebrać piłkę. Szybka kontra i długie podanie na lewe skrzydło. Futbolówkę przyjął Husein Balić. Ominął obrońców

na lewym skrzydle, podbiegł do bramki i podał do Stefana Feiertaga, który tylko musiał przyłożyć nogę. Łodzianie objęli prowadzenie, a rzeszowianie zaczęli się gubić.

Grad bramek

Druga połowa zaczęła się od problemów w łódzkiej defensywie. W 50. minucie Stal wykorzystwała dośrodkowanie z prawego skrzydła. Piłkę głową dopadł Kamil Kościelny, który pokonał bramkarza. Wydawało się, że ŁKS Łódź ma kłopoty, ale łodzianie szybko się pozbierali. Sześć minut po wyrównaniu znów wyszli na prowadzenie. Znakomicie zachował się Feiertag, który stojąc tyłem do obrońców gospodarzy, podał do nadbiegającego prawą stroną Kamila Dankowskiego. Ten nie czekał i mocnym strzałem wbił futbolówkę w siatkę. Na tym się nie skończyło. W 66. minucie fantastyczną

indywidualną akcją popisał się Antoni Młynarczyk. Na połowie gospodarzy odebrał piłkę przeciwnikowi, przebiegł z nią kilka metrów, minął bramkarza i spokojnie posłał ją do bramki. Nie był to koniec emocji. Rzeszowianie nie dawali za wygraną – w 71. minucie strzelili gola kontaktowego. Benedykt Piotrowski oszukał Aleksandra Bobka, chwilę po tym, jak Karol Łysiak trafił w poprzeczkę. Znow zrobiło się niebezpiecznie. Na szczęście na boisku był jeszcze Feiertag. To on zamknął bramkową serię łodzian i pięknym strzałem przypieczętował zwycięstwo ŁKS-u Łódź.

JB

ŁKS

Bobek – Dankowski (80' Zajac), Gulen, Wiech, Głowacki, Arasa (86' Sitek), Mokrzycki, Kupeczak, Pirulo (86' Wysokiński), Balić (65' Młynarczyk) - Feiertag

Stefan Feiertag

FOT. MAT. PRAS. ŁKS

14. KOLEJKA

STAL RZESZÓW 2:4 ŁKS ŁÓDŹ

51' Kościelny
71' Piotrowski

29', 86' Feiertag
57' Dankowski
66' Młynarczyki

Tabela na 24.10.2024, godz. 20:00

1. LIGA	M	G	PKT
1. Termalica B-B Nieciecza	14	30:12	32
2. Miedź Legnica	13	26:10	29
3. Wisła Płock	14	25:18	28
4. Arka Gdynia	14	29:12	27
5. ŁKS Łódź	14	24:14	24
6. Górnik Łęczna	14	22:17	24
7. Stal Rzeszów	14	27:19	22
8. Ruch Chorzów	14	17:17	22
9. Znicz Pruszków	13	19:17	20
10. Wisła Kraków	12	21:13	18
11. Polonia Warszawa	14	16:19	17
12. Kotwica Kołobrzeg	14	12:21	14
13. Chrobry Głogów	13	13:24	12
14. Warta Poznań	14	11:25	12
15. GKS Tychy	13	6:16	10
16. Odra Opole	14	12:31	10
17. Stal Stalowa Wola	14	11:23	8
18. Pogoń Siedlce	14	13:26	6

AWANS BARAŻE SPADEK

ŁÓDZKA POGODYNKA

PONIEDZIAŁEK

15°C

Imieniny obchodzą:
Judyta, Szymon,
Tadeusz, Anastazja,
Juda, Symeon

28.10

WTOREK

11°C

Imieniny obchodzą:
Ida, Teodor,
Wioleta, Dalia,
Euzebia, Felicjan

29.10

Rodzinne miasto

Pisaliśmy poprzednio o kilku partnerach życiowych Agnieszki Osieckiej, która szukała wielkiej miłości, kochała i porzucała, choć często także i ją porzucano, a niektóre intymne historie skrywała przed światem. Osiecka sama o sobie powiedziała kiedyś, że jej życie to powieść z przygodami, ale nie zawsze w dobrym guście. W 2010 r. nakładem wydawnictwa Agora ukazał się tom korespondencji między Osiecką i Jeremim Przyborą z lat 1964–1966 pt. „Agnieszki Osieckiej i Jeremiego Przybory listy na wyczerpanym papierze”. Za zgodą Agaty Passent

NIE, NIE ŻAŁUJE...

KOCHANKOWIE Z ULICY KAMIENNEJ

(córci A. Osieckiej) i Konstantego Przybory (syna J. Przybory) opublikowano treść bardzo osobistych listów, które para pisała do siebie w trakcie swojego związku. Dystyngowany pan Jeremi, starszy od Agnieszki o ponad 20 lat, miał wysoką pozycję artystyczną i towarzyską. agr

Ktoś napisał, że Osiecka, pełna nieodwzajemnionej miłości, rozdawała czułość w zwrotkach i refrenach swoich piosenek

Zofia Turowska
AGNIESZKI

Pejzaże z Agnieszką Osiecką

Prószyński i S-ka

ŁÓDZIANIZMY

„Samogona”, „samogon”, „samogonek” to gwarowe określenia wódki wyrabianej różnymi metodami i domowym sposobem, które powszechnie znane były w dawnej Ło-

SAMOGONA i GOŁDA

dzi, podobnie zresztą jak sama chałupnicza produkcja alkoholu. Z problemem pijaństwa wielka przemysłowa aglomeracja – bogata i jednocześnie

biedna – zmagala się już od połowy XIX w. Był popyt na tańszy trunk, była więc podaż – meliny i pokątna sprzedaż oraz nielegalne wytwarzanie popularnego bimbrow z ziemniaków czy zboża. Takie działania wymagały specjalnych instalacji destylacyjnych oraz kotła i paleniska.

W jednym ze wspomnień łódzkich napisano nawet, że jeśli widziano, że gdzieś się pali, to najpierw sprawdzano, czy tam przypadkiem samogona nie gotują. Inne gwarowe określenie zwykłej wódki spotykane dawniej w Łodzi to „gołda”, które zdomowilo się na dobre w starym bałuckim żargonie. agr

DOBRY KREDYT TO PODSTAWA

KARTKA Z KALENDARZA

28 października 1872 r. grupa łódzkich fabrykantów z Karolem Scheiblerem na czele zawiązała Towarzystwo Kredytowe Miasta Łodzi.

Była to instytucja kredytu hipotecznego stowarzyszająca łódzkich przedsiębiorców, której celem było udzielanie

pożyczek na cele inwestycyjne. Współzałożycielem i pierwszym prezesem aż do 1904 r. był Andrzej Rosicki, były prezydent Łodzi. Mottem Towarzystwa Kredytowego Miejskiego w Łodzi była sentencja: „Viribus Unitis – wspólnymi siłami”. Początkowo siedzibą towarzystwa była jedna z kamienic, lecz podjęto decyzję o utworzeniu osobnego gmachu, więc rozpisano konkurs. Zwyciężył projekt miejskiego architekta Hilarego Majewskiego, który zrealizowano w 1882 r. przy ul. Pomorskiej 21. Powstanie Towarzystwa Kredytowego Miasta Łodzi w 1872 r.

przyczyniło się m.in. do rozwoju ul. Piotrkowskiej, bo udzielano długoterminowych pożyczek na budowę domów murywanym. Zabezpieczenie kredytu opierało się na szacunku nieruchomości i wpływach, jakie przynosiła rocznie. Pożyczka nie mogła być wyższa niż 5-letni dochód oraz połowa ceny sprzedażnej, a udzielano je na 5% na 27 lat, z czego skorzystała ponad połowa właścicieli posesji przy Piotrkowskiej. Akcja kredytowa umożliwiła rozwój budownictwa, a przy głównej ulicy wyrosły kilkupiętrowe kamienice. Domy murywane stanowiły wtedy jedną 1/3, a 20 lat później już 3/4 budynków. Instytucja zakończyła działalność w 1939 r. Po wojnie jej majątek i zobowiązania w trybie ustawowym w 1948 r. przeszły w ręce BGK. agr

Budynek Towarzystwa Kredytowego Miasta Łodzi przy ul. Średniej 21 (dziś ul. Pomorska) oraz wieloletni prezes tej instytucji, były prezydent miasta – Andrzej Rosicki

ŁÓDZKIE GAWĘDY

MIASTO – MASA – MASZYNA

Futurystyczne hasło „Miasto – masa – maszyna” można z powodzeniem odnieść do Łodzi, gdzie fabryki już w XIX w. mogły realizować ogromne zamówienia. W XX w. nastąpiły zmiany w systemie technicznym przemysłu łódzkiego, które wpłynęły na jego rozwój. Gospodarka potrzebowała energii, czyli zastosowania gazu i elektryczności na znacznie większą skalę. Stopniowo wprowadzano do produkcji coraz bardziej skomplikowane maszyny. Powszechne zastosowanie znalazły m.in. mechaniczne krosna oraz wrzeciona obraczkowe, wyjątkowo nadające się do wprowadzenia napędu elektrycznego. Do nowości należało upowszechnienie barwników syntetycznych i organicznych, rozszerzenie produkcji tkanin drukowanych i wprowadzenie do produk-

cji nowoczesnych maszyn dziewiarskich. Do I wojny światowej dominowały motory parowe, a zużycie prądu w przemyśle rosło powoli. Do 1893 r. wykorzystywano go wyłącznie do oświetlania hal fabrycznych. Później, wraz z zastosowaniem motorów elektrycznych na prąd zmienny, rozpoczęto wprowadzanie elektryczności do poruszania maszyn włókienniczych, co spowodowało budowę elektrowni fabrycznych. Większość powstała przed 1914 r., np. w zakładach: M. Kona, F. W. Schweikerta, H. Grohmana, K. Steinerta, I.K. Poznańskiego. W 1910 r. ruszyła w Łodzi największa elektrownia fabryczna zbudowana przez Towarzystwo Akcyjne K. Scheiblera, o mocy 10 tys. KM. agr

Mechaniczne tkalnie i dziewiarnie napędzane najpierw parą, a potem elektrycznością, stopniowo zdominowały produkcję tekstylną w Łodzi

GALERIA ŁÓDZKICH KAMIENIC I DETALI

Detal architektoniczny kamienicy przy ul. Piramowicza 6, w podwórku której znajduje się mural przedstawiający Henryka Kwintę – kasiarza, bohatera filmu „Vabank”